

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 16/04-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť J. M. a A. M., obaja bytom Ď., zastúpených advokátkou JUDr. H. L., B., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 556/89, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. a A. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2003 doručená sťažnosť J. M. a A. M., obaja bytom Ď. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 556/89.

Sťažovatelia odôvodňujú svoju sťažnosť tým, že „... porušovateľ základného práva Okresný súd v Žiline pre zbytočné prietahy v spore vedenom pod č. k. 11 C 556/89 nie je schopný v primeranej dobe vyriešiť tento spor. Spor sa prejednáva od 7. 7. 1989 a doposiaľ nie je skončený.

V tejto veci Okresný súd v Žiline vydal rozsudok 6. 12. 1989, 13. 6. 1990, 1. 6. 1994, ale odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici a Žiline rozsudky vždy zrušil a vrátil na nové konanie. Do júna 1991 sa vo veci konalo bez prietahov. Od r. 1993 začalo dochádzať k zbytočným prietahom. Sťažovatelia sa preto viackrát od r. 1993 až do okt. 2002 sťažovali u predsedu Okresného súdu v Žiline i u predsedu krajského súdu na prietahy v ich spore a žiadali o skoré ukončenie, ale zbytočne“.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že „Dňa 24. 2. 1999 bol okresným súdom vyneseny posledný rozsudok v tejto veci. 1. 12. 2000 bolo podané odvolanie proti rozsudku a doposiaľ spis nebol riadne predložený na odvolacie konanie“.

V sťažnosti poukázali aj na to, že „... sú dôchodcovia v pokročilom veku. Pre prietahy v spore a nemožnosť dosiahnuť skončenie sporu, trpia stresmi a neustále napätie zhoršuje ich zdravotný stav. Spor trvá 14 rokov, doposiaľ nie je skončený. Nemôžu disponovať s nehnuteľnosťou, nemôžu robiť žiadne stavebné úpravy na pozemku“.

Hodnotiac doterajší priebeh konania sťažovatelia zastávajú názor, že postupom okresného súdu je porušované ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedeného sa sťažovatelia domáhajú, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že: „Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu v Žiline vo veci sp. zn. 11 C 556/89 bolo porušené.

Okresnému súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 556/89 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Okresný súd v Žiline je povinný vyplatiť sťažovateľom J. M. a A. M. primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a uhradiť im všetky trovy spojené s týmto sporom.“

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti si ústavný súd 11. júla 2003 vyžiadal od predsedu okresného súdu informáciu o stave konania v právnej veci sťažovateľov, ktorá mu bola doručená ako vyjadrenie zákonného sudcu a jeho asistentky 8. septembra 2003. Okrem iného z nej vyplynulo, že:

„Vec napadla dňa 7. 7. 1989 na Okresný súd v Žiline a konajúcim sudcom bol od začiatku JUDr. P. D. Jedná sa o konanie o určenie vlastníckeho práva. Právne zložitú vec, v ktorej okrem nižšie uvádzaných úkonov boli vykonané viackrát pojednávania, znalecké dokazovanie ako aj ďalšie úkony. (...) Okrem toho treba uviesť aj to, že pôvodne bolo na strane odporcov označených 23 účastníkov konania, v súčasnosti 35 účastníkov.

Po prvýkrát vyhlásil sudca rozsudok dňa 6. 12. 1989 a vec bola na základe podaného odvolania zrušená uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 4. 4. 1990.

Druhýkrát vyhlásil sudca rozsudok dňa 13. 6. 1990. Aj v tomto prípade bola vec na základe podaného odvolania zrušená uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 26. 6. 1991.

Tretíkrát vyhlásil sudca rozsudok dňa 20. 1. 1992. Vec bola opätovne na základe podaného odvolania zrušená uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. 8. 1992.

Na základe uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. 5. 1993, že zákonný sudca JUDr. P. D. nie je vylúčený z pojednávania a rozhodovania veci vedenej na OS v Žiline pod sp. zn. 11 C 556/89.

Uznesením zo dňa 12. 11. 1993 Okresný súd v Žiline nariadil vo veci znalecké dokazovanie, opätovne dňa 30. 11. 1993.

Uznesením zo dňa 12. 11. 1994 OS v Žiline rozhodol o námietkach voči osobe súdneho znalca.

Znalecký posudok bol podaný dňa 7. 3. 1994.

Opätovne súd rozhodol vo veci dňa 1. 6. 1994 v spojení s doplňujúcim rozsudkom zo dňa 13. 1. 1995. V tomto prípade bola vec zrušená na základe uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 6. 9. 1996.

Na základe uznesenia KS v Žiline zo dňa 25. 2. 1998 nebol JUDr. P. D. opätovne vylúčený z prejednávania veci na základe podanej námietky.

Poslednýkrát rozhodol menovaný sudca dňa 24. 2. 1999. Na vyhotovenie písomného rozhodnutia bola však poverená JUDr. G. D. v zmysle poverenia predsedu OS v Žiline zo dňa 20. 4. 2000, nakoľko JUDr. D. podľa poverenia vo vyhotovení písomného rozhodnutia bránila náhla prekážka. Rozsudok bol expedovaný účastníkom konania 14. 11. 2000.

Pokiaľ sa týka pokynu Krajského súdu v Žiline z neho považujem za potrebné uviesť to, že označená odporkyňa 5/ A. M. zomrela dňa 8. 5. 1999. V konaní bola zastúpená advokátkou JUDr. P. na základe splnomocnenia. Toto splnomocnenie však smrťou odporkyne 5/ zaniklo a tak doručenie rozsudku bolo neúčinné. Z uvedeného dôvodu nemohla aj označená odporkyňa podať odvolanie (č. l. 378, 379). Keďže právnym nástupcom po zomrelej odporkyni nebol rozsudok doručený, bolo potrebné vykonať jeho doručenie. Aj ďalší označení účastníci na strane odporcov zomreli, preto bolo potrebné vykonať už spomínaný úplný prehľad na strane odporcov, ktoré zároveň pripájam. “

Z úradného záznamu pripojeného k vyjadreniu predsedu okresného súdu vyplýva, že od 1. decembra 2000 boli vo veci zákonným sudcom urobené ďalšie úkony. Dňa 11. júna 2001 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporkyne v 5. rade (podanej právnou zástupkyňou), ktoré súd zaslal na vyjadrenie sťažovateľom. V nasledujúcom období okresný súd zisťoval prostredníctvom Mestského úradu v Rajci okruh dedičov po zomrelých odporcoch v 11. rade a 35. rade, ktorým dal 12. decembra 2001 doručiť odvolanie odporkyne v 5. rade. Dňa 28. marca 2002 bol spis predložený s predkladacou správou Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd 12. septembra 2002 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený s tým, že je potrebné k spisu pripojiť ďalšie dedičské spisy okresného súdu po medzičasom zomrelých účastníkoch na strane odporcov (niektorí z nich totiž zomreli ešte pred vynesením rozsudku z 24. februára 1999

a niektorí po tomto dátume) a následne vyhotoviť aktuálny úplný prehľad účastníkov konania na strane odporcov.

Dňa 30. januára 2004 ústavný súd na okresnom súde zistil, že v nadväznosti na uvedené 10. júla 2003 okresný súd expedoval rozsudok sp. zn. 11 C 556/89 z 24. februára 1999 právnym nástupcom účastníkov konania v procesnom postavení odporcov. Pretože nikto z nich proti nemu nepodal v zákonnej lehote odvolanie, rozsudok nadobudol právoplatnosť 8. októbra 2003.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 556/89.

Okresný súd v tejto veci rozhodol rozsudkom z 24. februára 1999. Ústavný súd v tejto spojitosti pripomína významnú skutočnosť, že rozsudkom sa vyhovel žalobe sťažovateľov. Vyhlásením rozsudku vo veci samej a jeho doručovaním (posledné doručenie sa vykonalo šesť dní po doručení sťažnosti ústavnému súdu, t. j. 10. júla 2003) okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľov.

Právna neistota sťažovateľov po vynesení rozsudku však aj naďalej pretrvávala. Po doručení rozsudku sťažovateľom vznikla situácia, v ktorej okresný súd v dôsledku úmrtia viacerých žalovaných účastníkov konania musel vyčkat' s doručením rozsudku až na právoplatné skončenie konaní o dedičstve. Po ich skončení, ako to vyplynulo z vyjadrenia predsedu okresného súdu, rozsudok bol riadne doručený, a pretože voči nemu nebolo už podané odvolanie (odvolanie žalovanou v 5. rade nemalo zákonom predpokladané účinky), rozsudok nadobudol 8. októbra 2003 právoplatnosť bez odvolacieho konania.

Z postupu okresného súdu po vynesení rozsudku, ktorým už v roku 1999 urobil rozhodujúci procesný úkon k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov, vyplýva,

že v celom rozsahu závisel od okolností, ktoré okresný súd nemohol žiadnym právne významným spôsobom ovplyvniť. Naopak, okresný súd musel vyčkat' na výsledky konaní o dedičstve na to, aby rozsudok vo veci s'ťažovateľov mohol byť účinne doručený. Táto procesná situácia úplne vylučuje záver o nečinnosti, neefektívnej činnosti alebo takom postupe okresného súdu, ktorým by sa nesledovalo odstránenie právnej neistoty s'ťažovateľov. Okrem toho s'ťažovatelia už od roku 1999 vedeli, že došlo k vyneseniu rozsudku, a napriek tomu, že nebol právoplatný v celom rozsahu, treba poznamenať, že voči nim sa stal právoplatným, pretože im bol riadne doručený. Treba poznamenať, že rozsudkom sa vyhovel ich žalobe a preto s'ťažovatelia ani nemali procesnú možnosť tento rozsudok napadnúť odvolaním. Z toho vyplýva, že stav právnej neistoty s'ťažovateľov sa týkal len toho, či po doručení rozsudku niektorý zo žalovaných účastníkov podá alebo nepodá odvolanie. Takýto stav však nemôže podľa názoru ústavného súdu v žiadnom prípade zakladať zodpovednosť okresného súdu za dovŕšenie procesného postupu súdnej ochrany s'ťažovateľov.

Preto ústavný súd ich s'ťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2004